

ARVAMUS

KIRI

Lõuna-Järvamaa Koostöökogu käis Soomes õppereisil

MTÜ Lõuna-Järvamaa Koostöökogu on üks 24st Eesti tegutsevast Leader tegevusgrupist, mis on ellu kutsunud maapiirkondade konkurentsivõime ja heaolu parandamiseks kohalike inimeste algatusel ja Euroopa Liidu Leader-programmi toel.

12.–15. mail käis Lõuna-Järvamaa Koostöökogus eestvedamisel 18 inimest Kesk-Soomes Kainuu maakonnas tutvumas sealse Leader tegevusega. Meie reis kujunes tõiseks, tegevusterohkeks ja huvitavaks. Juba loodus üksi pakkus erilist vaheldust nõuandest aastajast teise. Kodust lahkudes oli meil hiline kevad, eelmisel päeval +25 kraadi, õhtuks aga olime välja jõudnud talve, kus lumi metsa all hangedes ja taevast sadas lisa.

Teise päeva hommikul tervitasid meid Oulujärvi Leader-rühma juhid. Selle päeva jooksul tutvustasid nad meile oma organisatsioonide ülesehitust, juhtimist. Räägiti sellest, kuidas ära tunda head ja halba projekti, milline on nõustaja roll projekti kirjutamisel ja elluviimisel. Kuulsime suurepäraseid näiteid väga headest ja väga halbadest lahendustest. Ning saime nõuandeid, milline peaks olema hästi toimiv Leader-organisatsioon. Õhtune koosviibimine toimus kunagisest koolimajast ümberehitatud Koskikartano külamajas. Maja on korda tehtud kahe küla elanike vabatahtliku talgutooga, raha on saadud Leader-programmist kolme erineva projektiga. Nüüd toimib külamaja isemajandava üksusena, kus peetakse pidusid, käiakse aega veetmas ja hobidega tegelemas.

Kolmandal päeval oli tutvumine Kainuu maakonnaga. Külastasime Kainuu Kalamatkat OÜ-d, mis tegeleb kalaturismiga Oulujärvel. Leader-rahadega on hangitud 12 inimest mahutav kalalaev. Poalankkas näidati meile Café Punkka, mis on noorte isemajandav kohvik ja tegutseb vabatahtlikkuse alusel. Pealelõunal oli väike kõrvalepõige Soome kõrgeima (24 m) loodusliku joa Hepokongäs juurde. Vaateplatvormidele jõudmiseks olid rajatud laudteed, et tagada ligipääs ka ratastooliga ning säästa loodust talamisest. Pärast virgutavat jalutuskäiku sõitsime edasi Venemaa piiri lähiste Alpsalvosesse palkmaja ehitust vaatama. See väike perefirma tegeleb käsitsi töödeldud palkmajade ehituse, koolituse ja turismiga, et tagada aastaringne sissetulek perele.

Väike tekstiilifirma Villaset näitas meile võimalust naistele töökohtade leidmiseks. Leader-programmiga oli hangitud kudumismasin. Tehti peamiselt tellimustöid ja lisaks müüdi väikeses poekeskes enda tehtud käsitöötooteid. Õhtupoolikul külastasime veel Hyrysalmi imekaunist vallamaja ning kohtusime vallavannemaga. Päeva lõpetas visiit Hyrysalmi Iskusse – vanasse spordihalli, kuhu olid külaelanikud kogunenud, et üheskoos arutada, mis hoone ning selle juurde kuuluva kompleksiga peale hakata.

Kõike seda, mis nähtud, kuulnud oli isegi kahju maha jätta. Samas võib öelda, et igapäevast meid leidis midagi enda jaoks – kes nõuandeid, kes ideid, kes julgustust. Kõige olulisem on teadmine, et me oleme õigel teel. Meelde jäid Liisa Häme öeldud sõnad: "Nõuanded on tähtsamad, kui raha. Ja kõik saab alguse ühest väga heast ideest."

PIRET MUST

MTÜ Lõuna-Järvamaa Koostöökogu tegevjuht

TÜRI UUDISLEHT 75 AASTAT TAGASI

3. juuni
1933

Vaagn jooksis roobastelt maha.

Ristihajapäeval jooksis Türi jaamas täis kaubavaagn manööverdamise juures pöörangu kohal roobastelt välja. Õnnetus juhtus pööranguseadja läbi, kes kogemata pöörangut liig vara keeras – vaagni esimesed rattad ühele roobastele ja vaagni tagumised rattad teistele roobastele jooksid. Vaagn tösteti kohalike jaamatöölise kaasabil roobastele tagasi.

Abiandmised lõpetatakse.

1. juunist katkestati leivasaamine Türi töötajate töölistele, samuti katkestati ka supiandmine kehvematele õpilastele.

Kihelkondlik noortepäev Türi.

Läinud pühapäeval peeti Türi koguduse ja õpetajate ühingu korraldusel Türi linna koguduse parjus kihelkondlikku noortepäeva, millest osa võtsid kõik Türi kihelkonnas ja Püüdes asuvad koolid, umbes 400 noore osavõtul. Kavas olid vaimulikud ja ilmalikud laulud. Peoplatsil esinesid noored vabaharjutustega. Üldiselt võis noortepäeva kordaläinuks pidada.

Seltsitegevuse toetuseks jagati raha

Türi vallavalitsus eraldas ühendustele kultuuri-, spordi-, haridus- ja noorsootöö ning külaliikumise ja seltsitegevuse II poolaasta projektide teostamiseks ja ürituste toetamiseks Türi valla 2008. aasta eelarvest rahalisi vahendeid kogusum-

mas 176 992 krooni.

Teiseks poolaastaks oli vallavalitsusele laekunud 43 toetuse taotluse avaldust. Taotluste rahuldamise või mitterahuldamise ning summade eraldamise ettepanekute tegemisel arvestati Türi vallavolikogu 26.

aprilli 2006 määrusega nr 41 kinnitatud „Türi valla eelarvest kultuuri-, spordi-, haridus- ja noorsootöö edendamiseks ning külaliikumise ja seltsitegevuse toetamiseks rahaliste vahendite taotlemise ja eelarvevahendite kasutamise aruande esitami-

se kord“ sätestatud.

Koostöölepinguid saab allkirjastada Türi vallavalitsuses külaliikumise ja seltsitegevuse spetsialisti juures kuni 20. juunini.

RIINA TRUMM
külaliikumise spetsialist

TAOTLEJA	ÜRITUS/ PROJEKT	ERALDUS
OÜ Trendnet grupp	Vahupidu noortele Türi lauluväljakul	8 000
Järvamaa Ingerisoomlaste Kultuuriselts	Osalemine rahvusvahelisel ingerisoomlaste festivalil Tartus	2 500
MTÜ Türi valla külad	Kolu-Karjaküla laste ühine suvi	3 000
MTÜ Türi valla külad	Talgupäevade korraldamine rahvusvahelise noorteprojekti raames	3 000
MTÜ Türi valla külad	Kolu-Karjaküla X külapäev	8 000
Seltsing „Padjatutt“	Karjaküla ja Kolu käsitöö õpitoad	3 000
Türi Tehnika- ja Maamajanduskool	Järvamaa lahtised meistriõistlused ratsutamises ning Tori Karikasarja Särevere etapp	6 000
Metsaküla Küla Selts	Türi valla külade osalemine Järvamaa Külade päeval	3 000
MTÜ Kirna Kolmik	Jalgrattaretk	6 000
MTÜ Kirna Kolmik	Suvelõpu pidu	1 000
MTÜ Kirna Kolmik	Jõulukaunistuste tegemise päev	1 500
MTÜ Ollepa Külaselts	Euroopa noored Ollepas	6 200
MTÜ Ollepa Külaselts	Suvelõpu üritus	4 600
MTÜ Ollepa Külaselts	Jõulupidu	1 500
MTÜ Ollepa Külaselts	Aastavahetus Ollepas	2 000
KUME külaselts	Kurla ja Meossaare külade uusaasta tervitus	2 000
KUME külaselts	Argentiina öhtu Kurla külas	800
KUME külaselts	Jalgpalliturniir Kurlas	900
MTÜ Accordion Music Group	Minski Muusikaakadeemia akordioniduo Expressiva Türi kirikus	8 000
MTÜ Järvamaa Rahvakunstiühing Veimevakk	Kuusepuu konkurss teemal „Kuusehented“	6 000
Järvamaa Bridžiselts (Türi bridžiklubi)	XXXVII turniirbridži „Türi Raadiomast“ korraldamine	3 000
MTÜ KINOBUSS	Kinobussi suvise filmifestivali raames kogupereüritus Türi. KinoRONG	10 000
Seltsing Härmalõng	Särevere piirkonna eakate jõulupidu	3 000
Seltsing Härmalõng	Osalemine Järvamaa eakate jõulupeol Paides	1 500
MTÜ Rassi Külaselts	Kabala metsapäev	4 000
MTÜ Muusikute täiendõppe keskus	Kontserdisari „Hingemuusika“ Türi kirikus	9 000
Eakate Selts ELULÕNGA ÕIS	Osalemine Järvamaa eakate XXII kokkutulekul Roosna-Allikul	2 500
Eakate Selts ELULÕNGA ÕIS	Seltsi jõulupidu Oisu Rahvamajas	3 000
Eakate Selts ELULÕNGA ÕIS	Osalemine maakonna eakate jõulupeol	2 500
Külaselts Taikse ja naabrid	Seltsi aastapäeva tähistamine	5 000
MTÜ Kahala Külaselts	Perespordipäev „Tere sügis“	600
MTÜ Kahala Külaselts	Isadepäeva meisterdamine	600
MTÜ Kahala Külaselts	Kahala küla jõulupidu	2 000
Türi Vabatahtlik Tuletõrje Ühing	Üleriigilise priitahlike pritsumeeste foorumi korraldamine	15 000
Orienteerumisklubi JOKA	K.Trossmanni osalemine maailma karikavõistluste etapil Rootsisis	3 000
Orienteerumisklubi JOKA	K.Trossmanni osalemine tudengite MM-il	2 000
MTÜ ORKESTER	Kabala viiastlasorkestri „Kutter“ puhkpillilaager Kabalas, ettevalmistus Kabala Lauulupeoks	5 000
MTÜ Järvamaa Saalihokiklubi	Projekt „Maanoor tahab tegutseda II“	1 800
MTÜ Eesti Ringhäälingumuseum	Haridusprogrammi näituse „Seitse nägemust Eestist“ koostamine, avamine	5 370
MTÜ Türi Lastekaitse Ühing	Legende Lõuna-Järvamaa ajaloo – koduloo uurimise ja filmiprojekt	5 332
Türi Noortehenduste Liit	Projekt „Vabadus valida“	10 000
MTÜ TÜRI AVATUD NOORTEKESKUS	Esinemiskursus läbi DJ-kooli projekti	7 500
MTÜ HOTSPORT	Aeroobika päev	3 690
		176 992

KIRI

Muinaseestlaste seiklused Pivarrootsis on selleks aastaks läbi

Kohe, kui viimane koolikell algklasside lastele oli kõlanud, vuras buss 30 Türi valla lapsega Läänemaale, Pivarrootsi laagri poole. Enne laagrisse jõudmist külastasime Soontagana maalinna, mis on teadaolev vanim asustuspaik Läänemaal. Lõunasöögiks olime laagris kohal.

Kavandasime enam käelisi tegevusi: voolimist, punumist, kivimaalinguid, pilte looduslikust materjalist jms. Lisaks tutvumismängud esimesel õhtul toimusid ka laagri rebaste ristimine ning sauna- ja grilliõhtu. Nende tegevuste vahel tegime edasi filmi, kus kaks külavanemat oma tegemisi toimetasid ning ühe tütre vargus viis mõõgavõitluseni välja. Vaprad sõdalased päätsid tütre viikingite käest koos röövitud kolme idamaise neiuga. Lõpp hea, kõik hea!

Ei saa me ilma seikluseta! Nii me seiklesime Matsalu rahvusparkis, sõitsime paadiga Suitsu ja Kasari jõel, jalgrattamatk viis kaugemale mere äärde, kus sai suurtele kividele kirjutada ning pilte maalida. Matkad seiklusr ajal, lisaks sellele võistlused ja palju mänge. Meie laagrivahetuse ajal jõudis üks kajakaema oma pojad välja haududa ning pesas ära viia. Seda just otse keset laagrit murdunud puu otsa asetatud lillepotis.

Viimasel päeval külastasime Pärnu sadamas purjekat Estelle. Seal tutvustati filmi- ja slaidiprogrammi kaudu õiglast kauban-

dust, millest lapsed ei olnud varem kuulnud.

Kõike, mis juhtus kuue päeva jooksul, ei jõua üles nimetada. Fantastiline loodus ning esimesed kuumad ilmad andsid energiat edasiseks suvepuhkuks ning uusi teadmisi ja kogemusi kogu eluks.

Täname lapsevanemaid, kes oma lapsed meie vahetusse usaldasid! Tänu neile sai laager just selline nagu see sai – vahva ja huvitav! Tänu vallavalitsusele, kes läbi projekti laagrit rahaliselt toetas! Esimesed lapsed on end kirja pannud juba järgmiseks laagrisuveks!

Mariann Villems (vasakult), Anželika Diakiv, Tamara Eelrand, Elis Järvasoo, Nele-Liis Pruul seiklusr ajal.

ERIKA TERAS

Türi lastekaitse ühingu juhatuse esimees